

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**DEPREMZEDELER
İÇİN
HUKUK REHBERİ**

Mayıs 2003 - İkinci Baskı

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**DEPREMZEDELER
İÇİN
HUKUK REHBERİ**

Mayıs 2003 - İkinci Baskı

Sevgili Depremzedeler,

Ülkemizin jeolojik yapısı, ne yazık ki bizi depremle birlikte yaşamayı öğrenmeye ve onun etkilerini en aza indirmeyi başarmaya zorluyor. Geçmişte olduğu gibi bugün bir kez daha depremin getirdiği büyük felaketi ve onun dayanılmaz acılarını yaşıyoruz.

Gececek zaman; belki bu büyük felaketin yaralarını kısmen saracak, yaşanan acıları bir nebze dindirecek yapılan yardımlar maddi zararları bir ölçüde telafi edecek.

Ama ne kadar zaman geçerse geçsin ne ölçüde yardım yapılırsa yapılsın yaşanan acılar unutulmayacak, yitirdiğimiz canlar geri gelmeyecek, manevi kayıplar hiçbir biçimde karşılanamayacak.

Bu bilinçle; ulusumuza başsağlığı ve geçmiş olsun diyor ölülerimize rahmet, yaralılarımıza şifa diliyoruz.

Yaşanan her felaketin ardından; çevre ve halk sağlığı, yerleşim, barınma, beslenme, iletişim, güvenlik ve benzeri konularda alınmış ve alınması gereken önlemler, verilmiş ve verilmesi gereken hizmetler olduğu gibi hukuk alanında da yapılması gereken iş ve işlemler, alınması gerekenler vardır.

Kamu kurumu niteliğinde Anayasal bir kuruluş olan Türkiye Barolar Birliği, yaşanan felaketin hukuki boyutu konusunda sizleri aydınlatmak ve hukuken yapılması

gerekenlerle ilgili olarak zarara uğrayanları bilgilendirmek amacıyla, bu rehberi hazırlamayı görev bilmiştir.

Depremde zarara uğrayan kişiler olarak, hukuken neler yapmanız gerektiğini ve haklarınızın neler olduğunu açıklamadan önce, önemli gördüğümüz bazı hususlara değinmek istiyoruz. Şöyle ki;

Bütün insanların doğuştan sahip oldukları "vazgeçilmez haklar" olarak nitelenen "insan hakları" kavramının, siyasal sistem ve ideoloji duvarlarını aşarak evrenselleşmeye başladığı ve hatta "insan hakları ortak hukuku"na doğru evrilmekte olduğu günümüz dünyasında; "çevre hakkı" da, uluslararası metinlerle temel insan hakları kapsamında kabul gören özgün bir haktır.

Bu bağlamda Haziran 1972 Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı sonrasında yayımlanan Stockholm Bildirgesi'nde; "insan; kendisine onurlu ve iyi bir yaşam sürmeye olanak veren nitelikli bir çevrede, özgürlük, eşitlik ve tatmin edici yaşam koşulları temel hakkına sahiptir..." denilmiş ve ardından gelen 28 Ekim 1982 tarihli Dünya Doğa Şartı ile de, çevre hakkının uygulamaya konulması konusunda, devletlerin yükümlülükleri ile bireylerin olanaklarını belirleyen daha somut ilkeler öngörülmüştür.

Uluslararası nitelikteki bu oluşumların etkisiyledir ki; "Ekolojik Çağ" adı verilen son çeyrek yüzyıl boyunca, yeni bir Anayasa hazırlayan ya da Anayasasını değiştiren devletlerin Anayasalarında olduğu gibi, bizim

Anayasamızın 57.maddesinde de "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler" hükmüne yer verilmiştir.

Bu güne kadar yaşanan felaketler; başta yerel yönetimler olmak üzere, gelmiş geçmiş merkezi yönetimlerin gerek Anayasa'nın gerek imar yasa ve yönetmeliklerinin kendilerine yüklediği görev ve sorumlulukları yerine getirmediklerini ve /veya eksik ya da kusurlu yerine getirdiklerini açık seçik ortaya koymuştur.

Bunun hukuktaki adı "hizmet kusuru"dur. O nedenle, yerel yönetimler ile merkezi yönetimin kendisi, deprem sonucu doğan tüm maddi ve manevi zararlardan dolayı, zarara uğrayanlara karşı "hizmet kusuru" ilkesi gereğince hukuken ve doğrudan sorumludur.

Bu durumda devletin; vatandaşı, ne kadar sürede sonuçlanacağı ve sonuçlandığında tahsil imkânı olup olmayacağı belirsiz olan bir hukuk savaşına mecbur bırakmayıp, kamusal zarar yanında özel yani vatandaşın zararının da envanterini ivedilikle çıkartarak depremdeyelerin tüm zararını karşılaması, tazmin ettiği bu zararı daha sonra ikincil derecede sorumlu ve kusurlu olan yüklenici, mimar, mühendis, yerel yönetim görevlisi gibi kişi ve kuruluşlara rücu etmesi gerekir.

Aksi halde fiziki, teknik ve insan dokusu ile donanımındaki eksiklikler ve yetersizlikler nedeni ile olağan koşullarda dahi sağlıklı ve hızlı hukuk servisi yapmakta yetersiz kalan mevcut yargı birimlerinin, olağanüstü koşullarda adalet hizmeti vermesi, bu bağlamda açılacak binlerce davanın altından kalkması fiilen ve maddeten mümkün değildir.

Yaşanan felaket sonrasında maddi ve manevi yönden zarara uğrayan vatandaşlarımızın sahip olduğu haklar ve hukuken yapmaları gerekenler, hem ceza hukuku hem de özel/kamu hukuk bağlamında şöyle değerlendirilebilir;

A- CEZA HUKUKU YÖNÜNDEN :

Müteahhidin; yetersiz ve/veya kalitesiz malzeme kullanması sonucu ile ölüme neden olması fiilinde, TCK.nun 455 ve yaralamaya neden olması fiilinde de TCK.nun 456.maddesinin uygulanacağı kabul edilmiş olmakla;

1- Eğer ölüm söz konusu ise;

Ölenin eşi ve çocukları, eğer bunlar yok ise yakınları, suçun işlendiği yerin Cumhuriyet Savcısı'na şikayet dilekçesi vermelidirler.

Böyle bir şikayeti herhangi bir vatandaş da yapabilir. Ancak bu durumda, bu bir "şikayet" değil, "suç ihbarı" olur.

Gerçekte TCKnun 455.maddesinde düzenlenen suç; resen, yani herhangi bir şikayet veya suç ihbarı olmadan,

haber alınması durumunda savcılık tarafından kendiliğinden takip edilmesi gereken bir suçtur. O nedenle, şikayet dilekçesi verilmese de savcılık, resen kovuşturma yapmak ve suç unsuru bulunduğu takdirde kamu davası açmak zorundadır.

Bununla birlikte suçtan zarar görenin de şikayet dilekçesi vermesinde yarar vardır. Zira; savcılıkça resen yürütülen kovuşturma sonunda takipsizlik kararı verilmesi durumunda, sadece suçtan zarar gördüğü iddiası ile şikayet dilekçesi veren taraf CMUK.nun 165.maddesine göre bu karara karşı itiraz hakkını elde eder. Bu durumda itiraz yeri, takipsizlik kararı veren Cumhuriyet Savcısının bağlı olduğu ağır ceza işlerini gören mahkemeye en yakın Ağır Ceza Mahkemesi başkanlığı olup, itiraz süresi de takipsizlik kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gündür.

Şikayet dilekçesi vermiş olsun veya olmasın, dava açıldıktan sonra suçtan zarar gören, davaya müdahale hakkına sahip olup, bu hakkını davaya bakmakta olan mahkemeye vereceği bir dilekçe ile kullanır.

Müdahale isteğinin mahkeme tarafından kabul edilmesi üzerine, suçtan zarar gören kişi veya kişiler davada taraf olma ehliyetini kazanırlar. Yani delil ileri sürebilirler, taleplerde bulunabilirler, dava ile ilgili düşüncelerini açıklayabilirler ve dava sonunda verilen hükümden tatmin olmazlar ise, bu hükmü temyiz edebilirler.

Müdahale talebi mahkeme tarafından kabul edilmediği takdirde, bu karara karşı hüküm ile birlikte temyiz yoluna gidilmesi gerekir.

2- Yaralanma Söz Konusu İse;

Yaralanan kişinin şikayet dilekçesi vermesi gerekmektedir. Gerek şikayet, gerek müdahale konusunda yukarda (1) nolu maddede ölüm ile ilgili olarak söylenenler burada da geçerlidir.

Yaralanma fiili ile;

— 20 gün veya daha çok akli ya da bedeni bir hastalığı söz konusu olmuş ise,

— Uzuvlardan, yahut el veya ayaktan birinin devamlı zaafına veya kaybına neden olmuş ise,

— Söz söylemede devamlı müşkülata, yahut bunun kaybına neden olmuş ise,

— Hamile bir kadının vaktinden evvel çocuk doğurmasına veya düşürmesine neden olmuş ise,

— Çocuk yapma yeteneğinin kaybına neden olmuş ise,

— Çehrede sabit bir esere, yahut çehrenin daimi değişikliğine neden olmuş ise,

Cumhuriyet Savcısı resen kovuşturma yapmak zorundadır.

Eğer yaralanma yukarda yazılı olan ağır durumları doğurmamış ve daha hafif kalmış ise; suçun takibi, suçtan zarar görenin şikayetine bağlıdır.

Bu durumda, şikayet süresi suç tarihinden itibaren 6 aydır.

Bununla birlikte enkaz kaldırılmadan delil toplanabilmesi için ivedilikle şikayet dilekçesi verilmesinde yarar vardır.

Suçun şikayete bağlı olması durumunda, Savcılık dava açmada kamu yararı görmeyerek dava açmaz ise, bu durumdan suçtan zarar gören, mahkeme katibine tutanak tutturarak ya da bir dilekçe ile şahsi dava açabilir.

Şahsi dava açılması durumunda; şikayetçi, her celseye gitmek ya da bir avukat aracılığı ile kendisini temsil ettirmek zorundadır.

B- ÖZEL HUKUK/KAMU HUKUKU YÖNÜNDEN

a- Veraset İlamı / Mirascılık Belgesi Alınması:

Deprem sonucu ölüm meydana gelmiş ise, öncelikle mirasçı olduğunu belgelendirmek için bir veraset ilamı alınması gerekmektedir.

Gerek açılacak diğer davalarda hak sahibi yasal mirasçı olduğunu kanıtlamak, gerekse veraset intikal beyannamesi verilmesinde gerekli olan bu belgeyi elde

etmek için, öncelikle ölüm olgusunu nüfusa işletmek gerekmektedir.

Veraset ilamı verilmesi isteği ile yapılacak başvurunun, ikamet edilen veya bulunulan yerdeki Sulh Hukuk mahkemesine, ölen veya ölenler ile, mirasçı olarak geride kalanların isimlerini belirten yazılı bir dilekçe ile yapılması, vukuatlı nüfus kaydının ilgili nüfus müdürlüğünden getirilmesi veya dilekçeye eklenmesi zorunludur.

Depremde aynı aileden birden fazla kişinin ölmesi (hangisinin daha önce öldüğü tespit edilememişse) halinde, "birlikte ölüm karinesi" gereğince mirasçılık belgesi alınmalıdır.

Zira Medeni Yasa'nın 30. maddesi hükmüne göre; "Cesedi bulunamayan bir kimse, ölümüne muhakkak nazarıyla bakılması icap edecek ahval içinde kaybolmuş ise, o kimse hakikaten ölmüş addolunur."

Deprem felaketi de, ölüme muhakkak nazarı ile bakılması gereken bir durumdur.

Diğer taraftan, Medeni Yasa'nın "Bir kimse ölümüne muhakkak nazarı ile bakılmayı icap edecek haller içinde kayıp olursa, ölüsü bulunamamış bile olsa, mahallinin en büyük mülkiye memurunun emri ile künyesine ölmüş kaydı düşülebilir." diyen 42. maddesinde yer alan hükmüne dayanılarak, vali ya da kaymakamlıklara başvurulması ve

ölüm kaydının nüfusa işlenilmesinin istenmesi de mümkündür.

b- Delil Tespiti Yaptırılması:

Bina gibi taşınmaz veya otomobil, kamyon, mobilya, mefruşat, vs. gibi taşınır mallarda oluşan maddi zararlardan dolayı açılacak tazminat davalarına esas olmak ve delil teşkil etmek üzere; hasarlı malların bulunduğu yerdeki Sulh veya Asliye hukuk mahkemesine yazılı olarak başvuruda bulunmak sureti ile delil tespiti yaptırmak gerekmektedir.

Bu başvuruyu hasara uğrayan malların sahibi olan kişilerin, bunlar sağ değil ise mirasçılarında herhangi birisinin yapması ve başvuru dilekçesinde; hasara uğrayan malvarlığının durumu ile, zarar miktarının tespitini istemesi gerekir.

Bununla birlikte enkazın delil tespiti yapılmadan kaldırılmış olması veya başkaca bir mücbir nedenle delil tespiti yaptırmak mümkün olmadığı takdirde; 1.9.1999 tarihli ve 23803 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 574 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 7369 Sayılı Yasa'nın 13/a maddesi ile yetkilendirilen kurum ve kuruluşlarca düzenlenmiş olan hasar tespit raporlarına da açılacak tazminat davalarında delil olarak dayanmak mümkündür.

c- Maddi ve Manevi Tazminat Davaları: Deprem sonucu;

— Anne, baba kardeş, torun veya çocuğunu, ya da başkaca yakınlarını yitirenlerin; manevi tazminatın yanısıra, bunların sağlıklarında kendilerine destek konumunda veya olacaklarının muhtemel olması durumunda, destekten yoksun kalma tazminatını,

— Cismani yönden zarara uğrayanların; iyiniyet çerçevesinde ve iyileşmek amacı ile yaptıkları karşılanmamış tedavi giderlerinin yanısıra, geçici olarak çalışmadıkları süre ile sınırlı olarak geçici işgöremezlik zararı ve eğer iş ve beden güçlerinde bir eksilme var ise, bu eksilme ile orantılı olarak kısmi veya tam sürekli işgöremezlik zararını ve ayrıca manevi zararlarını,

— Taşınır veya taşınmaz malları kısmen veya tamamen hasara uğrayanların, bundan doğan zararlarını,

Talep ve dava etmeleri mümkündür.

Taşınır ve taşınmaz malları kısmen veya tamamen hasara uğrayanlar; yukarda (B/c) maddede delil tespiti yaptırmış iseler bu tespit aşamasında belirlenen zararı, tespit yaptırmamış iseler hak ve nesafet ile emsal ve rayice göre belirleyecekleri miktarı istemek durumundadırlar.

Destekten yoksun kalma ile cismani zarara uğrayanlar ise; Birliğimizde oluşturulan aktüerya komisyonuna ya da

ulaşabildikleri konunun uzmanı olan diğer kişilere hesaplatıracakları tazminat tutarını istemelidirler.

Açılacak bütün bu davalarda husumetin, durumun özelliklerine göre; yükleniciye, mimara, kontrol mühendisine, belediye sınırları ve mücavir alan içindeki taşınmazlar için yerel yönetimlere; dışındakiler için valiliklere ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na yöneltilmesi gerekmektedir. Zira;

— Binayı yapan-satan yüklenici ile, binayı projelendiren mimar ve denetleyen mühendis; bilimsel ve teknik esaslara uygun şekilde davranmamalarından, kalitesiz malzeme ve işçilik kullanmalarından doğan zararlardan,

— Yapıya kat, inşaat ve oturma izni veren ya da imara ve iskana açılmaması gereken alanı imara açan yerel yönetimler ile 1/25000 ölçekteki imar planlarını onaylayan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, bu eylemlerinden doğan zararlardan,

Müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

Yapıyı yapıp satan yüklenici ile yapıyı projelendiren ve denetleyen mimar ve mühendisler aleyhine açılacak davaların, depremin olduğu veya bu kişilerin ikamet ettikleri yerdeki hukuk mahkemelerinde; yerel yönetimler, valilikler ile Bakanlık aleyhindeki davaların ise depremin

olduğu yerin bağlı bulunduğu idare Mahkemelerinde açılması gerekir.

Adliye mahkemelerinde açılacak davaların olay tarihinden itibaren bir yıl içinde açılması zorunludur. Aksi halde talep ve dava hakkı zamanaşımına uğrar.

Yerel yönetimler, valilik ve Bakanlık aleyhinde dava açmazdan önce yazılı olarak bu birimlere başvurularak zararın istenilmesi, 60 gün içinde ödeme yapılmadığı, cevap verilmediği takdirde bunu takip eden 60 gün içinde, isteğin reddi ve bunun bildirilmesi durumunda, bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren 60 gün içinde dava açılması gerekir. Aksi halde talep ve dava hakkı zamanaşımına uğrar.

Açılacak davalarda zarara olay tarihinden itibaren Iskonto oranında faiz yürütülmesinin istenilmesi gerekir.

d- Zayi Belgesi Alınması:

Ticaret ile uğraşanlar, serbest meslek erbabı olanlar vergi ve diğer yasaların emrettiği defter ve kayıtları tutmak ve yasaların öngördüğu sürece bunları saklamak zorundadırlar.

Deprem sonucu sözü edilen defter ve kayıtların kayıp olmuş veya hasar görmüş olması muhtemeldir.

Bu durumda ve ileride vergi yasaları yönünden kusurlu duruma düşmemek ve ceza ödememek için Türk Ticaret Yasası'nın 68. maddesi gereğince, işyerinin bulunduğu

yerdeki Ticaret, yok ise Asliye hukuk mahkemesine yazılı bir dilekçe ile başvurmak sureti ile zayi belgesi alınması gerekmektedir.

Türk Ticaret Yasası'nın 68. maddesinde, her ne kadar zayi belgesi alınması için öngörülen süre, anılan belgelerin kaybolduğunun veya hasar gördüğünün öğrenildiği tarihten itibaren 15 gün olarak belirtilmiş ise de; yaşanan deprem felaketi sonrasında 1.9.1999 tarihli ve 23804 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 574 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu süre 2 aya çıkartılmış ve mükelleflerin il veya ilçe idare kurullarından aynı süre içinde alacakları zayi belgeleri de yetkili mahkemeden alınmış belge hükmünde sayılmıştır.

O nedenle ellerinde yukarda sözü edilen il ve/veya ilçe idare kurullarından alınmış zayi belgesi olanların, zayi belgesi almak için mahkemeye başvurmalarına gerek yoktur.

Bu belgenin alınması için mahkemeye ya da il ve/veya ilçe idare kurullarına yapılacak başvuruların; eğer sağ ise bizzat mükellef veya yetkili vekili, sağ değil ise veraset ilamı ile birlikte herhangi bir mirasçı ya da yetkili vekili tarafından yapılması gerekmektedir.

e- Depremde Yok Olan Mallar için Emsal Bedel Tespiti:

Yasalarımıza göre, depremde malları yok olan ya da zarar gören vergi mükelleflerinin, mükellefler sağ değil ise

mirasçılarının, "emsal bedel" takdiri için yazılı olarak vergi dairesine başvurmaları zorunludur.

Zira Vergi Usul Yasası'nın 278. maddesine göre; deprem nedeni ile iktisadi kıymetlerinde önemli bir azalış olan malların emsal bedellerinin tespit edilmesi gerekmektedir.

Bu başvurular, vergi daireleri tarafından "takdir komisyonlarına" intikal ettirilecek ve takdir komisyonlarının belirleyecekleri bedellere göre de, mükelleflerce "zarar kaydı" yapılabilecektir.

f- Amortisman Tabi Kıymetler için Amortisman Oranı Tespiti:

Otomobil, kamyon, makine, bina, alet, edevat, mefruşat, bilgisayar, mobilya vs. gibi amortisman tabi iktisadi kıymetleri zarar gören mükelleflerin, bunlar sağ değil ise mirasçılarının; vergi dairesine yazılı olarak başvurmaları ve "fevkalade amortisman oranı" belirlenmesini istemeleri gerekmektedir.

Bu başvurular vergi daireleri tarafından "takdir komisyonlarına" intikal ettirilecek, takdir komisyonlarının belirleyecekleri "hurda değerleri"ne göre mükellefler işlem yapacaktır.

g- Açılması Gereken Menfi Tespit ve Senet iptali Davaları:

Müteahhit satıcı veya kooperatiflere hasar gören bina bedeline karşılık senet veya çek veren kişilerin, bu senet

veya çeklerin yıkılan/hasar gören inşaat ya da binaya karşılık olarak verildiğini ileri sürmek sureti ile yetkili hukuk mahkemesinde dava açmaları ve borçlu olmadıklarının tespiti ile verdikleri çek veya senetlerin iptalini istemeleri gerekir.

Bu davayı sağ ise bizzat borçlunun kendisinin veya yetkili vekilinin, sağ değil ise mirasçılarının veya bunların yetkili vekillerinin açması gerekmektedir.

h- Devlet Memurlarının Hakları:

7269 Sayılı Yasa'nın 12. maddesi; deprem felaketinde ölen, malûl kalan memurlar ile mirasçılarına tazminat, ikramiye, avans verilmesini hükme bağlamıştır.

O nedenle bu konumda bulunanların, sözü edilen yasanın kendilerine verdiği bu hakkı idareden talep etmeleri mümkündür.

ı- Sosyal Sigortalar Hukukundan Doğan Haklar:

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın 11. maddesi; deprem sırasında işyerinde bulunan, ya da işveren tarafından deprem bölgesine görevli olarak gönderilmesi nedeni ile depreme maruz kalıp yaşamını yitiren ya da bedensel veya ruhsal zarara uğrayan kişileri iş kazasına veya meslek hastalığına uğramış saymaktadır.

O nedenle, deprem sonucu yaşamını yitiren işçinin mirasçıları ile sakat kalan işçinin Sosyal Sigortalar

Kurumu'na başvuruda bulunarak yasanın kendilerine sağladığı sigorta yardımlarını istemeleri gerekmektedir.

i- İş Yasası Kapsamında Olan İşçilerin İşçilik Hakları:

1475 sayılı İş Kanununun 14.maddesi; deprem sonucu yaşamını yitiren işçinin yasal mirasçılarına, işverenden kıdem tazminatı istemek hakkını vermektedir.

Hemen ödenmesi gereken bu tazminatın ödenmemesi durumunda, ölen işçinin yasal mirasçılarının, işverenin bulunduğu yerdeki İş Mahkemesine başvurmak sureti ile, çalışılan her tam yıl ve yıldan artan süreler için, 30 günlük brüt ücret üzerinden hesaplanacak kıdem tazminatını, gecikilen süre için en yüksek mevduat faizi ile birlikte talep ve dava etmeleri gerekmektedir.

Deprem sonucu işçinin çalıştığı işyerinde, bir haftadan fazla süre ile işin durması halinde; sağ kalan işçinin iş aktini bildirimsiz olarak fesh etmek ve kıdem tazminatı ile çalışılmayan bir haftalık sürenin her bir günü için yarım ücret istemek hakkı vardır.

Yasanın verdiği bütün bu hakların işveren tarafından ödenmemesi durumunda; işverenin bulunduğu yerdeki iş mahkemesinde dava açmak yoluna gidilmesi ve yine deprem nedeni ile işin aralıksız bir haftadan çok tatil edilmesi nedeni ile işçinin çalışmadan geçirdiği zamanın,

yeniden işe başlanması koşulu ile yıllık ücretli izin hakkının hesabında çalışılmış gibi sayılması gerekir.

j- Adli Müzaheret İstenilmesi:

Yukarıdaki bölümlerde sözü edilen davaların gerek açılması, gerekse takibi uzmanlığı gerektirmektedir. O nedenle davaların bir avukat tarafından takibinde hak sahibinin hukukunu korumak yönünden yarar vardır. Bu durum gözetilerek vatandaşların, buldukları ildeki veya ilçede iseler bu ilçenin bağlı olduğu ildeki Barolara adli yardım isteği ile başvurarak kendilerine bir avukat tayin edilmesini istemeleri gerekmektedir.

Bu yöndeki başvurular üzerine, ilgili Baro tarafından başvuruda bulunan kişiye ücretsiz olarak hukuki yardımda bulunmak üzere bir avukat tayin edilecektir.

Yine açılacak tüm davalarda, harç ve yargı giderlerinden muaf olabilmek için dava dilekçesinde adli müzharet talep etmek gerekir.

k- Çocukların Hukuku ve Korunması:

Deprem felaketi sonucu anne ve babasından herhangi birisini kaybetmiş çocukların velayeti sağ kalan ebeveyne geçer.

Depremden önce anne ve baba boşanmış ve deprem sonucu velayetin tevdi edildiği taraf vefat etmiş ise, sağ kalan tarafın Asliye Hukuk Mahkemesine dava açarak velayetin kendisine verilmesini istemesi gerekir.

Anne ve babasını deprem sonucu kayıp etmiş çocuklar için, mahkemece bir vasi tayin edilmesi gerekmektedir; bu konumdaki çocuklara, vasi olmak isteyen yakınlarının, buldukları yerdeki Sulh Hukuk Mahkemesine başvuruda bulunarak vasi tayin edilmelerini istemeleri gerekir.

Deprem sonucu anne ve babasını yitirmiş olan çocukları evlat edinmek isteyenlerin; 35 yaşını tamamlamış olmaları gerektiği gibi, evlat edinecekleri çocuktan da 18 yaş büyük olmaları yasal zorunluluktur.

Bu koşullara sahip olan isteklilerin, hukuken ancak bir çocuğu evlat edinmelerinin mümkün olduğunu dikkate alarak, bağlı buldukları yerdeki Sulh Hukuk Mahkemesine başvuruda bulunmaları gerekmektedir.

Deprem sonucu ailesini yitiren çocuklar, "korunmaya muhtaç" çocuklar kapsamındadırlar.

Bu durumda olan çocukların; Sosyal Hizmet Şubelerine veya yerel mülki amirliklere, sağlık kurum ve kuruluşlarına, köy muhtarlıklarına, genel kolluk kuvvetlerine, belediye zabıtasına bildirilmeleri gerekmektedir.

Ancak bu suretle çocuklarımızın ve geleceğimizin korunması mümkün olacaktır.

Saygılarımızla.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Karanfil Sokak 5/62 Kızılay - ANKARA

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ KÜTÜPHANESİ

